

קח:

חלק פרק אחד עשר סנהדרין

מסורת הש"ס

1. לפיר בוז לעשותות שאנן נכון למעורר רגלי: איוב כ"ה
2. ויבד אלהים את נח ואת כל הדיקה ואת כל הבדקה אשר אתה נבונה ועבר אלהים רוח על הארץ ויבדק הימים
3. ויהי על הארץ רוח על העין אשר הבין למורדכי והוצא המלך ושכבד
4. ויהי לשבעת הימים ויהי הנבול היה על הארץ: בראשית ו' ב
5. מכל הבדקה הטוהרה תקח לך שבקען שבקען איש ואשתו וכן הבדקה אשר לא טוהרה דוא נטתו איש ואשתו: בראשית ו' ב
6. עשה לך תבת עצי היבשה וקפתה אהך מבית ומצד ובפני: בראשית ו' ב
7. צורה תעשה לתבה ואל אמה תכלנה בעלמעה ופתח לתבה בצדקתים תתתים שנים ושלישים תעשה: בראשית ו' ב
8. וישלח את הערב יבשת הימים מעל הארץ: בראשית ו' ב
9. והקבתי את בריתי אתך ובאת אל התבה אתה ובניך ואשתך ונשי בניך אתך: בראשית ו' ב
10. יצא מן התבה אתה ואשתך ובניך ונשי בניך אתך: בראשית ו' ב
11. וישלח את היונה מאתו לראות הקלו המים מעל פני האדמה: בראשית ו' ב
12. ותבא אליו היונה לעת ערב והנה עלה זית עף בפי: ויהי נח וכל קלו המים מעל הארץ: בראשית ו' ב
13. וישלח את היונה ויאמר ראה נשאת אוכל תרן לי הטרופני לחם: בראשית ו' ב
14. כל הנהי כל הטרופני וכל העוף כל רומש על הארץ למשפחתיהם יצאו מן התבה: בראשית ו' ב
15. ואמר נח קני אנוע ובחול ארבה ימים: איוב כ"ה
16. לדרך ממזר נאם ה' לארתי שב לימיני עד אשתי איבך ודלם לרגלי: תהלים ק"א
17. מי העיר ממנוח צדק יקראוהו לרגלו יתן לפניו גוים ומלכים ירד יתן כעפר ירבו כקש נדף ישיעיהו כ"ב

א"כ לא נפנה דרך כרמים. נלומר לא נמור ולא נפנה את דרך הכרמים אלא כל שעה נלך בהם. כלומר א"כ לא נלך דרך כבושה ולא נחזור מסורינו אלא נלך ונקלקל השורה דרכים משובשים נקולים ונרקנים כעין שבילי כרמים: **לעספוס.** כמו עשמותו שישנין שאנן וחושבין מהשנות רעות: עליסה **שמה.** אין אש שולט בה: **מנין עקבי רגליכם.** נשכנת ורע שלטם יכול נמחות אחסם. ל"א מנין עקבי רגליכם מן הרגל יולא ממש מים אם היה רוצה ואי אפשר ילכפות רגליכם בעשיות: **נשכנס ורע.** רומחין וענין היו. ענין ל"ג ופי' הוא: **חמס המלך נשכס.** נהם מרחמו. ה"ג מים נמו מרומחין: **סדרי בראשית.** והיינו לשבעת הימים סדר שבעת ימי בראשית שיהי להם: **ומן קטן אחר ומן גדול.** כמחילה אמר לכן והיו ימינו מלא ועשרים שנה נשכסר ומן זה ולא שנו לטובה חזר וקבע להם ומן קטן: **איסוס לנשמה מי איס ליה.** נקבה אחת נשכסת לכמה זכרים ואין זו איסוס: **שלא נעבדו כסן עבירה.** שלא מוקפו אלא לכן זוגם: **מכליגם.** עין הוא: **במסור ליה.** אפי' נשמי אני אמור אנני נה. שם וחס ויפת: **רק.** רוקק ורע מפיו לפיה של נקבה: **לקס בעורו.** שלא ממנו כוש: **מאסו.** גבי עורב לא כמיב מלחו מכלן שדירמם כו' כלומר הגאה הוא

בראשית שהיתה חמה יוצאת ממערב ושוקעת במזרח דבר אחר שקבע להם הקב"ה זמן גדול ואח"כ זמן קטן ד"א לשבעת הימים שהטעמים מעין העולם הבא כרי שידעו מה טובה מנעו מהן: **מכל הבהמה הטוהרה תקח לך שבעה שבעה איש ואשתו** לבהמה מי אתה לה: **א"ר** שמואל בר נחמני א"ר יונתן: **מאותם שלא נעבדה בהם עבירה מנא ידע אמר רב חסדא שהעבירן לפני התיבה כל שהתיבה קולטתו בידוע שלא נעבדה בהם עבירה וכל שאין התיבה קולטתו בידוע שנעבדה בה עבירה רבי אבהו אמר מאותן הבאין מאיליהן: **עשה לך תיבת עצי גופר מאי גופר** א"ר אמר רב אדא: **אמרי ר' שילא** זו מבלגיה ואמרי לה גולמיש: **צוהר תעשה לתיבה** א"ר יוחנן אמר לו הקב"ה לנה קבע בה אבנים טובות ומרגליות כדי שיהיו מאירות לכם כצהרים ואל אמה תכלנה מלמעלה דבהכי [הוא] דקיימא תחתיים שנים ושלישים תעשה תנא תחתיים לובל אמצעיים לבהמה עליונים לאדם: **וישלח את העורב** אמר ר"ל תשובה ניצחת השיבו עורב לנה אמר לו רבך שונאני ואתה שנאתני רבך שונאני מן הטוהרין שבעה מן הטמאים שנים ואתה שנאתני מניח ממין שבעה ושולח ממין שנים אם פוגע כי שר חמה או שר צנה לא נמצא עולם חסר בריה אחת או שמא לאשתי אתה צריך אמר לו רשע במותר לי נאסר לי בנאסר לי לא כ"ש ומנלן דנאסרו דכתיב: **ובאת אל התיבה אתה ובניך ואשתך ונשי בניך אתך** וכתיב: **יצא מן התיבה אתה ואשתך ובניך ונשי בניך אתך** וא"ר יוחנן מיכן אמרו שנאסרו בתשמיש המטה א"ר שלשה שמשו בתיבה וכולם לקו כלב ועורב וחם כלב נקשר עורב רק חם לקה בעורו: **וישלח את היונה** מאתו לראות הקלו המים א"ר אלעזר אמרה יונה לפני הקב"ה רבש"ע של עופות טוהרים עם הצדיקים: **והנה עלה זית טרף בפי** א"ר אלעזר אמרה יונה לפני הקב"ה רבש"ע יהיו מוונותי מרורים כוית ומסורים בידך ואל יהיו מתוקים כדבש ומסורים כיד בשר ודם מאי משמע **דהאי טרף** לישנא דמוזני הוא דכתיב: **המרפני לחם חוקי** למשפחותיהם יצאו מן התיבה א"ר יוחנן: **למשפחותם ולא הם אמר רב חנא** בר ביזנא אמר ליה אליעזר לשם רבא כתיב למשפחותיהם יצאו מן התיבה אתון היכן הויתון א"ל צער גדול היה לנו בתיבה בריה שדרכה להאכילה כיום האכלנוה כיום שדרכה להאכילה בלילה האכלנוה בלילה האי זקתא לא הוה ידע אבא מה אכלה יומא חד הוה יתיב וקא פאלי רמונא נפל תולעתא מינה אכלה מיכן ואילך הוה נביל לה חירא כי מתלע אכלה אריא אישתא זינתה דאמר רב לא כציר משיחא ולא טפי מתריסר זינא אישתא אורשינה אשכחינה אבא דגני בספנא דתיבותא א"ל לא בעית מוזני א"ל הויתך רהות טרידא אמינא לא אצערך א"ל יחא רעוא דלא תמות שנאמר: **וואומר עם קני אנוע** וכחול ארבה ימים אמר רב חנה בר לואי אמר שם רבא לאליעזר כי אתו עליכו מלכי מורח ומערב אתון היכי עבדיתו אמר ליה אייתי הקב"ה לאברהם ואותביה מימיניה והוה שדינן עפרא והוה חרבי גילי והוה גירי שנאמר: **מומור לדוד נאם ה'** לאדוני שב לימיני עד אשתי איבך הדום לרגליך וכתיב: **ימי העיר ממזרח צדק יקראוהו לרגלו יתן לפניו גוים ומלכים ירד יתן כעפר ירבו כקש נדף קשתו** י"גוהם איש גם זו הוה רגיל דכל דהוה סלקא ליה אמר גם זו לטובה יומא חד בעו [ישראל] לשדורי דורון לקיסר אמרי בהרי מאן**

הגהות הב"ב

(א) רש"י ד"ה לנש נהא נבילי רבי וי"ש לנש דף ט"ז פ"ב:

מוסף רש"י

הבאין מאיליהן. וכל אותן שבאין אל התיבה מאיליהן כלו ויבין סמך, אותן שבאין שבעה שבעה ידע סגן טהורין וטבא שנים שנים סגן טמאין ונתיים סגן ש"י"ש טרף בפי. ואתה פיה, וקשה פיה זית טרף שלה הייתי מין וסודין י"גוהם בשר ודם. נח. נח. דכל דהוה סלקא ליה. כל המאורע לו פליגי רבם. ומתוך כ"א.